

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Prima difficultas resolvitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

tionem, quàm quoad exercitium determinetur A & moveatur? immateriales & divinas: quia scilicet istæ sunt magis à sensibus remota, quàm illæ.

S. I.

Prima difficultas resolvitur.

2. **D**ico primò: Voluntatem moveri quoad specificationem ab intellectu; non quòd ipse formaliter specificet actus voluntatis, sed quia applicat, & proponit ei id quo tam ipsa quàm ejus actus specificantur formaliter.

Conclusio sic explicata est Divi Thomæ art. 1. & communis inter Theologos, potestque facillè suaderi. Motivum voluntatis quoad specificationem est illud quod determinat voluntatem ad unum speciem actum, potius quàm ad alium: Sed intellectus determinat, modo in conclusione posito, voluntatem ad actum unius speciei, potius quàm alterius: Ergo illam movet quoad specificationem. Minor probatur: Voluntas non elicit hunc speciem actum potius quàm alium, nisi quia tendit in hoc potius objectum quàm in aliud: Sed quòd tendat in hoc potius objectum quàm in aliud, habet ab intellectu, istud potius objectum quàm aliud proponente: Ergo intellectus proponendo voluntati objectum, illam movet & objectivè determinat, ut eliciat hunc speciem actum potius quàm alium.

3. **D**ico secundò: Voluntatem moveri etiam ab appetitu quoad specificationem, non directè & immediatè, sed indirectè & mediatè. Ita D. Thomas art. 2.

Probatur: Ex affectu seu passione appetitùs sensitivi homo disponitur, ut objectum intellectui appareat conveniens aut disconveniens: nam ut ait Philosophus 3. Ethic. *Qualis unusquisque est, talis finis videtur ei*, id est, juxta modum quo aliquis est dispositus, judicat objectum esse conveniens vel disconveniens: Cùm ergo objectum determinet voluntatem ad unum speciem actum potius quàm ad alium, appetitus, mediatè saltem & indirectè (mediante scilicet judicio intellectus, cui objectum sub ratione convenientis aut disconvenientis representat) D voluntatem quoad specificationem movere potest. Quod ut magis declaratur:

4. **O**bservandum est, quod dum aliquid conveniens aut disconveniens apprehenditur per sensus externos, & per phantasiam (cujus notitià regulatur appetitus sensitivus) exurgit in ipso appetitu vehemens motus prosecutionis aut fugæ, cum quadam corporis alteratione, & rursus totum hoc representatur in phantasia; phantasma autem virtute intellectus agentis movet intellectum possibilem, imprimendo ei horum omnium representationem, ex qua intellectus possibilem, convertendo se ad prædictum phantasma, illa apprehendit, & exhibet voluntati; voluntas autem prorumpit in actum prosecutionis aut fugæ, proportionatum motui appetitus sensitivi, si succumbat; aut disproportionatum, si resistat.

5. **E**x quo intelliges unum valde notabile, scilicet vehementiam motionis appetitus sensitivi oriri ex eo quòd versetur immediatè circa singularia, & tangentia sensus. Cùm enim singularia, & sensibus conjuncta, sint in statu existendi, & habendi omnes circumstantias, in quo solum statu possunt acquiri; idèd efficacius movent, quàm res in communi considerata, & à sensibus remota. Et ob hanc etiam rationem magis trahimur ad res materiales & sensibiles, quàm ad

S. II.

Alia difficultas expeditur.

6. **D**ico tertio: Voluntatem movere quoad exercitium omnes alias potentias, exceptis potentiis animæ vegetativæ. Ita S. Doctor hinc art. 1. & 1. p. quæst. 82. art. 4. ubi sic dicitur: *In omnibus potentiis activis ordinatis, illa potentia, qua respicit finem universalem, movet potentias qua respiciunt fines particulares. Et hoc apparet tam in naturalibus, quàm in politicis. Cælum enim, quod agit ad universalem conservationem generabilium, movet omnia inferiora, quorum unumquodque agit ad conservationem propriae speciei, vel etiam individui. Rex etiam, quia intendit bonum commune totius regni, movet per suum imperium singulos prepositos civitatum, qui singulis civitatibus curam regiminis impendunt. Objectum autem voluntatis est bonum & finis in communi: qualibet autem potentia comparatur ad aliquod bonum proprium sibi conveniens, sicut visus ad perceptionem coloris, intellectus ad cognitionem veri. Et idèd voluntas per modum agentis movet omnes animæ potentias ad suos actus, præter vires naturales vegetativæ partis, qua nostro arbitrio non subduntur. Quibus verbis utramque partem conclusionis luculenter docuit ac probavit.*

7. **S**ed quæres, an voluntas potentias inferiores ad suos actus moveat & applicet, ex vi naturalis sympathiæ & colligationis quam habet cum ipsis, absque impressione alicujus realis, & sine physica potentiarum inferiorum mutatione; vel in hac applicatione & motione aliquid reale & physicum eis imprimat, quod realiter & physicè ipsas immutet?

Respondeo, utramque opinionem esse probabilem, licet secunda videatur probabilior, & menti S. Thomæ conformior: nam infra qu. 16. art. 1. de potentiis voluntati inferioribus ait: *Comparantur ad voluntatem, à qua applicantur ad agendum, sicut instrumenta ad principale agens.* Et 1. p. qu. 82. art. 4. citato, asserit voluntatem movere intellectum, & omnes vires animæ, *Sicut alterans movet alteratum, & impellens movet impulsivum*: Sed principale agens, quando movet instrumentum, aliquid reale ei imprimit, & alterans alterato, ac impellens impulsivo: Ergo ex D. Thoma voluntas movendo & applicando potentias inferiores ad suos actus, eis imprimit aliquid reale prævium ad earum operationes, sive illud sit motio virtuosa, sive virtus, aut qualitas fluens & transiens. Quamvis enim actio voluntatis sit formaliter immanens, virtualiter tamen potest esse transiens, & habere duplicem terminum seu effectum; unum in seipsa, qui est pondus quoddam in objectum quod prosequitur; & alium extra se in potentiis quas movet, qui est quædam motio seu impulsus, aut vis aliqua fluens & transiens, quæ ad agendum applicantur, & reducuntur de potentia in actum: non enim repugnat ab eadem potentia plures attingi effectus ordine quodam.

8. **A**ddo quod sympathia solum deseruit in potentiis, quæ sic subordinantur, quòd una non possit resistere alteri; ubi enim datur resistentia, non vincitur nisi immutando & movendo: